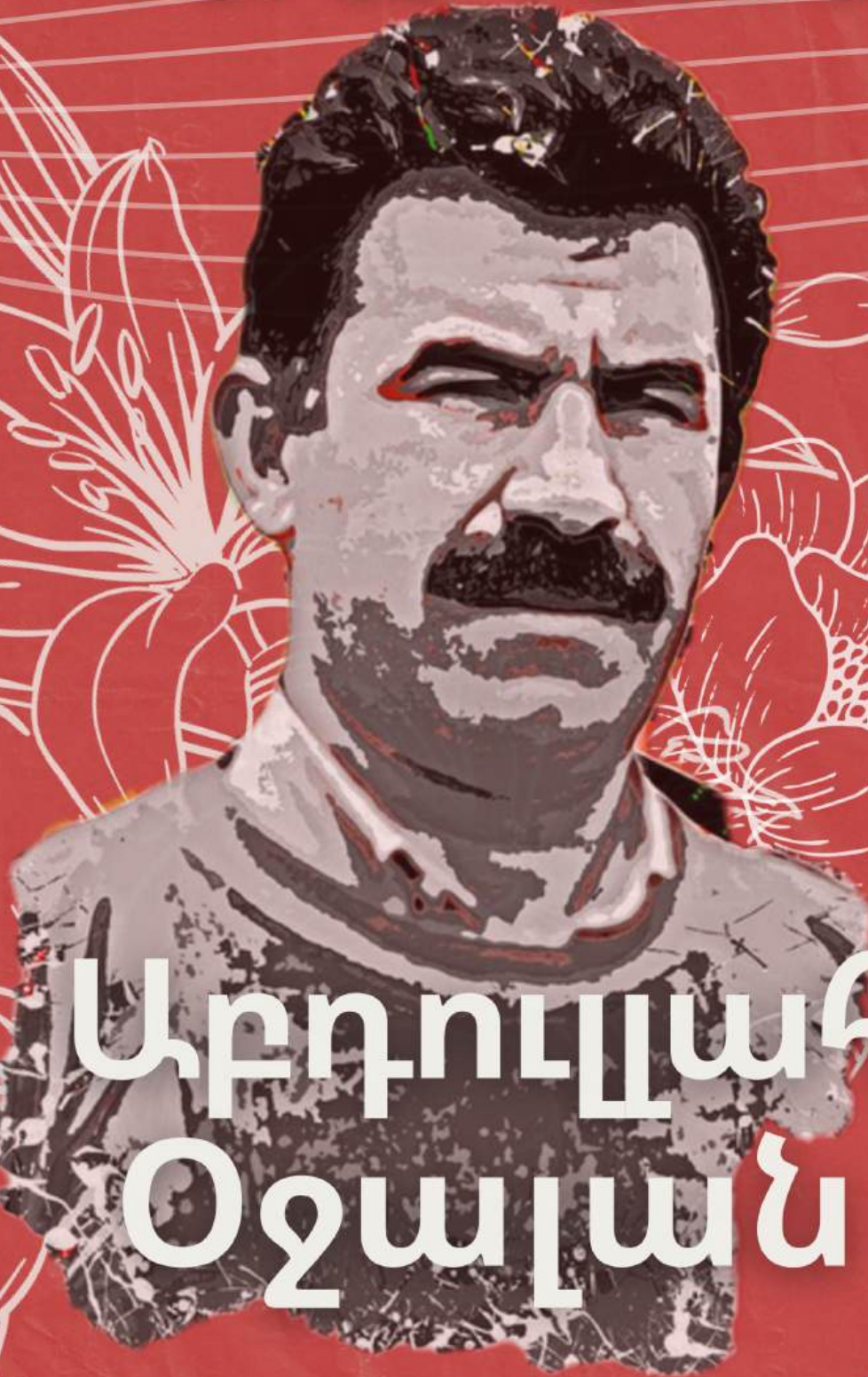

ԻՄ ԲԱՆՏԱՅԻՆ ԿՅԱՆՔԸ ԻՄՐԱԼ ԿՂԶՈՒՄ

Աբդուլլահ Օջալան

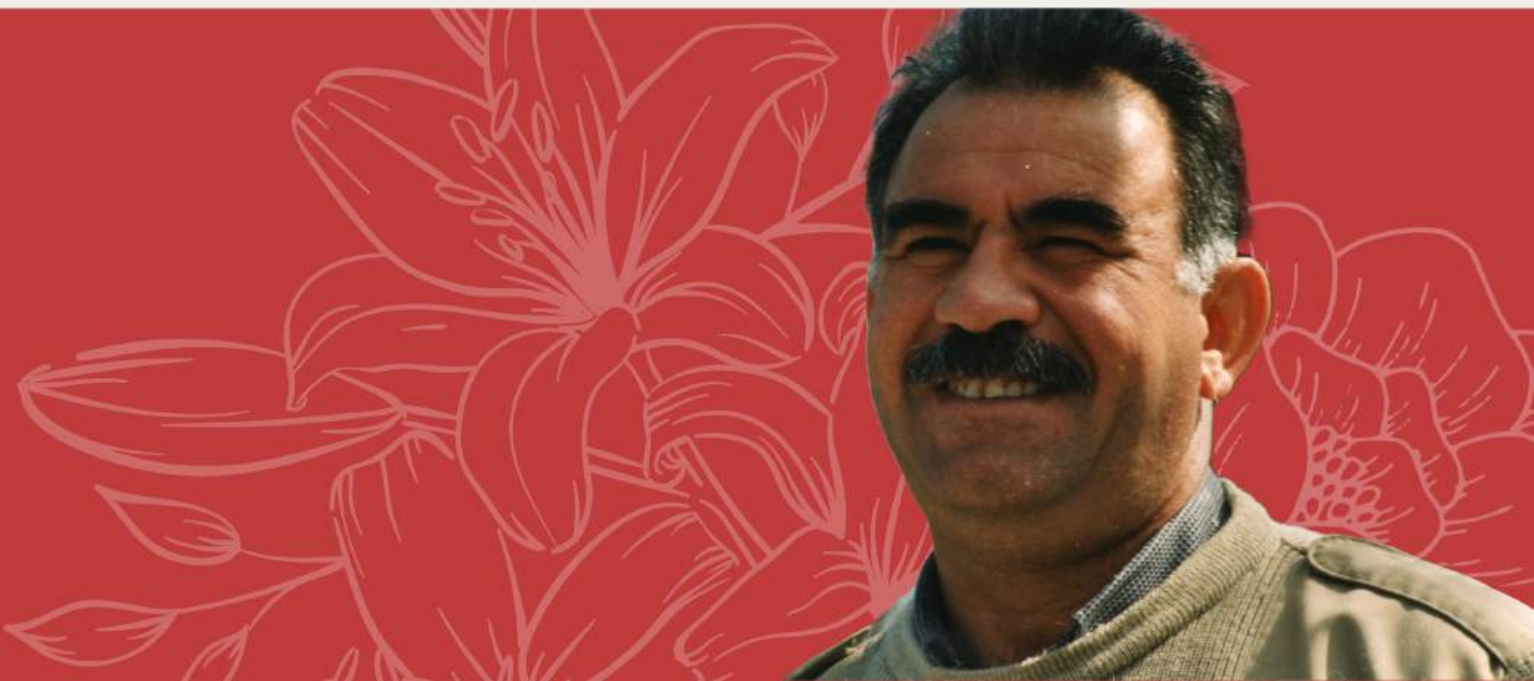

Իմ բանտային կյանքը Իմրալ կղզում

Աբդուլլահ Օջալան

Եվրոպական մարդու իրավունքների դատարանին ուղղված նամակում * Աբդուլլահ Օջալան ներկայացնում է Իմրալ կղզում, որտեղ պահվում է 1999 թվականից, իր մեկուսացման պայմանները: Նա նկարագրում է վճռական մեկուսացումը, սահմանափակ կապը և հոգեբանական դժվարությունները, որոնց բախվում է, լուսաբանելով իր փորձերը և դիմադրության եղանակները ավելի քան երկու տասնամյակ բանտարկության ընթացքում:

Նամակը առաջինը հրատարակվել է անգլերեն լեզվով Medya News-ի կողմից:
<https://medyanews.net/the-single-comprehensive-address-of-an-isolated-political-prisoner-to-the-outside-world-ocalans-letter-to-echr>

Առաջին հերթին, այս բոլոր խոսակցությունների և պաշտպանական պարզաբանումների ընթացքում ես խուսափել եմ խոսել իմ անձնական կյանքի մասին: Բարենիս, ընդհանուր խոսակցություններից առողջական խնդիրների և բանտային վարչակազմի հետ հարաբերությունների վերաբերյալ, ես չեմ խոսել այն մասին, թե ինչպես եմ պայքարել ինձ համար հատուկ, բացառապես ինձ համար, ստեղծված մեկուսացման դեմ, կամ ինչպես եմ դիմանում այս սոլիտարությանը: Ես կարծում եմ, որ իմ մշակած կյանքի պրակտիկաները այս բացարձակ մեկուսացման և անգործության դեմ կլինեն այն, ինչը կհետաքրքրի շատերին: Երբ ես դեռ փոքր տղա էի, մեր գյուղի ավագներից մեկը, որը ճանաչված էր իր իմաստության համար, աչք էր դրել իմ վարքագծին և գործունեությանը և ասաց ինձ մի բան, որը ես դեռ վառ տպավորությամբ եմ հիշում. “Lo li cihê xwe rûne, ma di te da cîwa heye?”, որը հայերեն նշանակում է. “Նստիր հանգիստ, ինչ-որ բան ունես արյան մեջդ՝ սնդիկ”: Ես այնքան էներգետիկ էի, որքան սնդիկը հեղուկ է: Հին առասպելների աստվածները, հավանաբար, երբեք չէին կարող պատկերացնել ավելի վատ պատիժ, քան ինձ Իմրալը քարերին կապելը:

Հազիվ, ես այժմ անցել եմ տասներկու տարի¹ այս կղզում մեկուսացած: Իմրալը հայտնի է որպես կղզի, որտեղ պատմության ընթացքում բարձր մակարդակի պետական պաշտոնյաներ են պատժվում: Օդը չափազանց խոնավ է և միաժամանակ կոշտ: Այս պայմանները առաջացնում են մարմնի ֆիզիկական վիճակի վատացում: Այս մեկուսացման պայմաններում փակ սենյակում, նպաստում է, որ վիճակը հետագայում էլ ավելի վատանա: Նաեւ ես այս կղզում դրվել եմ, երբ սկսում էի ծերանալ: Ես երկար ժամանակ գտնվում էի հատուկ ռազմակայանի վերահսկողության տակ: Կարծում եմ, որ եթե սխալ չեմ, երկու տարի է անցել, քանի որ արդիատվության նախարարությունը վերցրել է իմ վերահսկողությունը: Ես չունեի արտաքին աշխարհի հետ կապվելու միջոցներ, քան մի գիրք, մի թերթ և մեկ ամսագիր միաժամանակ, և ռադիո, որը միայն մեկ կայան էր ընդունում:

Իմ ողջ հաղորդակցության աշխարհը կազմված էր եղբորս կես ժամային այցելություններից, որոնք պատահում էին յուրաքանչյուր մի քանի ամիսը մեկ, և իմ շաբաթական այցելություններից փաստաբանների կողմից, թեև դրանք հաճախ կրճատվում էին «անբարենպաստ եղանակային պայմանների» պատճառով: Իհարկե, ես չեմ նվազեցնում այս գործոնների նշանակությունը իմ հաղորդակցությունում, բայց դրանք չէին բավարարում ինձ ոտքերի վրա մնալու համար: Իմ միտքն ու կամքը կայացած էին, որպեսզի ես չվատանայի և մնայի ոտքերի վրա:

Ես արդեն ինքնատիրապետվել էի և պատրաստվել էի մեկուսացմանը, մինչ դեռ արդեն դրսում էի: Ես փորձեր էի անում ընտանիքի, մոտիկ ազգականների և նույնիսկ մտերիմ ընկերների ու լծակիցների հարաբերությունները, որոնք բոլորն էլ կազմում են զգալի կախվածություն, արստրակտացնելու ուղղությամբ:

Կիների հետ հարաբերությունները նույնպես կարևոր էին, և դրանք իմ կողմից աբստրակտ դարձվածներից էին: Ես հենց հակառակն էի [խիստ պարզևատրված հեղափոխական բանաստեղծ] Նազըմ Հիքմեթի: Ես երդված էի երեխաներ չունենալ: Երբ ես դեռ միջնակարգ դպրոցում էի, իմ գրականության ուսուցչից բարձր գնահատականներ ստացեցի “Քո համար ես երեխա եմ, որը երբեք չի ծնվելու” վերնագրով էսսեի համար: Ես կարծում եմ, որ ուզում էի զբաղվել մանկության կյանքերով, որոնք անցնում են դժվարության մեջ: Արժեզրկված չէին, սակայն այս փորձառությունները չեն բավարարում իմ դիմադրողականությունը բացատրելու համար Իմրալում:

Ես չպետք է շարունակեմ առանց նշելու սա. Իմրալու գործընթացի ընթացքում իմ դեմ ուղղված կոնսպիրացիան այն էր, որը չթողեց նույնիսկ ելքերի փոքր մի նշան: Մեծահասակ գործընթացն ու մահացու դատի հետ կապված հոգեբանական պատերազմն ունենալու նույն նպատակը: Առաջին օրերին, նույնիսկ ես չէի կարողանում հասկանալ, թե ինչպես կարող եմ դիմանալ: Ես չէի կարող պատկերացնել, թե ինչպես կարող էի անցկացնել նույնիսկ մեկ տարի այսպես, դեռևս մի քանիսի մասին չխոսելով: Մի մտք ունեի, որն ինձ լի էր ափսոսանքով. “Ինչպե՞ս կարող եք հազարավոր մարդկանց պահել մի փոքր սենյակում:”

Ճշմարիտ է, որ որպես քուրդ ազգային առաջնորդություն, ես ինձ ձևակերպել եմ՝ կամ ինձ վերածել են՝ միլիոնների յուրահատուկ սինթեզի: Սա նույնպես ժողովրդի ընկալումն էր իրավիճակին: Եթե մեծամասնության համար անհնար է բաժանվել իրենց ընտանիքներից կամ երեխաներից այն ոչ մի հույսով, որ կրկին միավորվեն, ապա ինչպես կարող եմ ես կրել նման բաժանում միլիոնների կամքից, որոնք միավորվել են մահվան համար, երբ կրկին միավորվել երբեք չի լինի:

Նամակներ ինձ չեն տրվել, անգամ մի քանի տողից կազմվածները: Այս պահին ես որևէ նամակ չեմ ստացել, բացի մի քանի բացառություններից բանտում գտնվող ընկերներից, որոնք ենթարկվում են գրաքննության և շատ կրճատված են, և առհասարակ ոչ մի նամակ չեմ ստացել արտերկրից:

Այս ամենը կարող է օգնել հասկանալու մեկուսացման պայմանները որոշ չափով: Բայց իմ իրավիճակին հատուկ որոշ ասպեկտներ եղել են: Ես այնպիսի վիճակում եմ, ով առաջնորդել է բազմաթիվ սկզբունքների ի հայտ գալը, որոնք վերաբերեցին քուրդներին: Այս բոլոր արդյունքները կիսատ մնացին, կախված ազատության կյանքի վրա: Ես առաջնորդել էի մեր ժողովրդին բոլոր սոցիալական ոլորտներում, բայց իմ հնարավորությունները բաց թողնվելու, վստահ ձեռքերում կամ անվտանգ պայմաններում չեն եղել:

Ստացեք սիրահարվածի մասին մտածել: Նա առաջին քայլը արեց իր սիրո համար, բայց հենց որ իրենց ձեռքերը մոտենում էին հանդիպելուն, նրանց անհանգստության մեջ թողեցին: Հայտնի էին իմ թռիչքները ազատության համար սոցիալական ոլորտներից, որոնք նույնպես մինչև վերջ մնացին անհանգիստ: Ես փաստորեն դուրս էի եկել սոցիալական ազատության դաշտեր: Ես թողեցի շատ քիչ բան, որպեսզի կոչեմ 'ես': Քաղաքացիական վախճանը, հասարակական իմաստով, սկսվել էր հենց այդպիսի մի ժամանակ: Արտաքին պայմանները, պետությունը, վարչությունը և բանտը ինքնին կարող էին լինել թագավորների համար ուղղակի, ետար չի մտածել, թե ինչպես կարելի էր դիմանալ իմ համար ստեղծված մեկուսացմանը: Հիմնական գործոնները չպետք է փնտրել պետության պայմաններում կամ մոտեցումներում:

Պարզորոշող գործոնը այն էր, որ ես համոզել էի ինձ մեկուսացման պայմանների մասին: Որքան մեծ պատճառներ պիտի ունենամ, որպեսզի կարողանամ դիմանալ մեկուսացմանը, և ապացուցելու համար, որ մեծ կյանքը կարող է ցուցաբերվել նույնիսկ մեկուսացման պայմաններում:

Այս հիմքի վրա մտածելով, առաջին հերթին պետք է նշեմ երկու գաղափարական զարգացման մասին: Առաջինը վերաբերում է քուրդերի հասարակական կարգավիճակին: Ըստ ինձ, եթե ես ուզում եմ ազատ կյանք, այն հասարակությունը, որի հետ կապված եմ, նույնպես պետք է ազատ լինի: Թողարկված միտքը ավելի ճիշտ է, որ անհատական ազատությունը չէր կարող տեղի ունենալ առանց հասարակության: Սոցիոլոգիական իմաստով, անհատի ազատությունը ամբողջությամբ կապված էր հասարակության ազատության մակարդակի հետ:

Այս հիպոթեզը կիրառելով քրդ ժողովրդի նկատմամբ, ես ընկալում էի, որ Քրդերի կյանքը չէր տարբերվում ծայրահեղ մթության մեջ գտնվող խուցից, որը չուներ պատեր: Ես այս ընկալումը չեմ ներկայացնում որպես գրական սարք: Սա կյանքում ապրած ճշմարտությունն է:

Այնուհետև, այս հասկացությունը լրիվ հասկանալու համար անհրաժեշտ է հետեւել էթիկական սկզբունքների: Հատկապես կարևոր է, որ մարդն իրեն լիարժեք տեղեկացված զգա այն փաստից, որ հնարավոր է ապրել կյանքի ընթացքում լրիվ կախվածությամբ համայնքից: Ներկայիս ժամանակաշրջանում ստացած կարևոր հավատներից մեկը անհատի համոզումն է, որ նա կարող է գոյատևել համայնքից կախված չլինելով:

Իրականում գոյություն չունի նման կյանք, այլ արհեստական վերարտադրված վիրտուալ իրականության ընդունումը պարտադրված է: Այս սկզբունքի ցանկացած ոչնչացում արտահայտում է էթիկայի լուծումը: Այս դեպքում ճշմարտությունն ու էթիկան միմյանց հետ կապված են: Լիբերալ անհատականությունը հնարավոր է միայն էթիկական հասարակության լուծման միջոցով և նրա կապերի կտրվածքով ճշմարտության ընկալման հետ: Որպես մեր դարի գերիշխող կենսակերպ ներկայացված լինելը չի ապացուցում, որ դա ճիշտ է: Ես այս եզրակացությանն եմ եկել, քանի որ կենտրոնացել եմ կրդի երեւույթի և կրդական հարցի վրա: Իմ կյանքում կա երկվություն, որը հարկավոր է լավ հասկանալ: Սա վերաբերում է կրդիականությունից փախուստին և դրա վերադարձին: Մշակութային ցեղասպանությունը համոզված է, որ փախստականության պայմանները միշտ պատրաստ են, ցանկացած հանգամանքներում:

Այս փախուստը միշտ խրախուսվում է: Էթիկական սկզբունքը խաղի մեջ է մտնում հենց այս առթիվ:

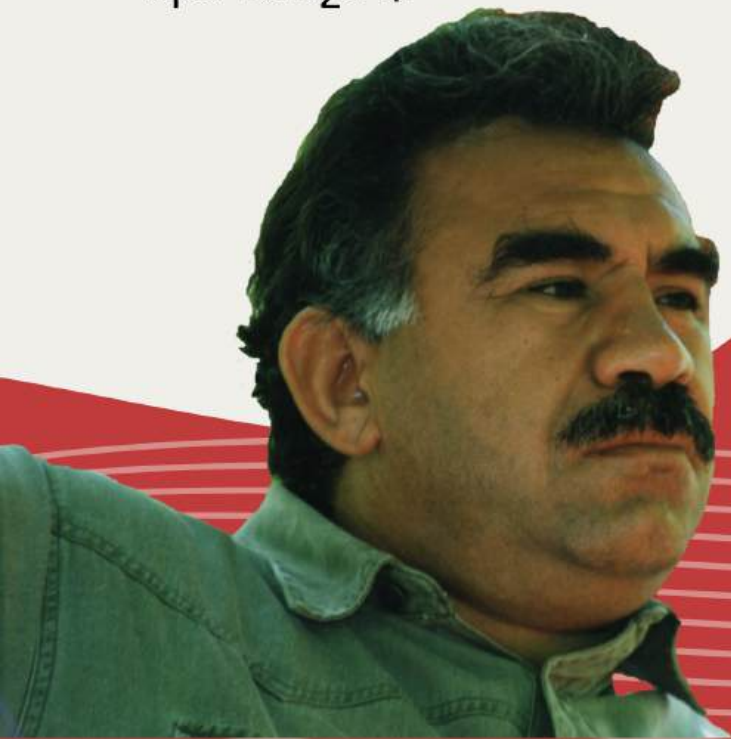

Ես հասնում եմ իմ վերջին ուսումնական տարվա դարպասին, ինչը նշանակում է, որ իմ անհատական փրկությունը կաշխատեր այդ ժամանակ: Իմ վերադարձը քրդականությանը, կամ գոնե դրա նկատմամբ իմ սուր ուշադրությունը հենց այս պահին, բարոյական սկզբունքին վերադարձի արտահայտություն էր: Սոցիալիստական առումով, այս համայնքը պարտադիր չէր, որ քրդական լինի, այն կարող էր լինել ցանկացած այլ համայնք: Սակայն, բարոյական անհատ դառնալու համար, մի կերպ պետք էր կապ հաստատել հասարակական երևույթի հետ: Շարունակաբար ինձ համար ավելի պարզ էր դառնում, որ ես չկարող էի լինել առանց բարոյականության: Այժմ ես օգտագործում եմ բարոյականության հասկացությունը այստեղ էթիկայի իմաստով, էթիկական տեսության համատեքստում: Ես չեմ խոսում այնպիսի բարոյականության մասին, որը նախապատմական է, օրինակ՝ որն իր հերթին պարտադրում է հավատարիմ մնալ որևէ ընտանիքի կամ նման խմբի հանդեպ, քանի որ քրդերին որպես երևույթի և նրանց խնդիրային վիճակին կապ հաստատելը հնարավոր էր միայն բարոյականությունների միջոցով, որպես էթիկա:

Կուրդի ստրկի կարգավիճակը, որը մնում է արդիական մինչ այժմ, ինձ կանխարգելեց այն երազանքից, որ “ազատ կյանքը հնարավոր է”: Ես համոզվեցի, որ “ես չունեմ աշխարհ, որտեղ կարող եմ ազատ ապրել”: Թույլ եմ տվել այստեղ որակապես համեմատել ներքին բանտը արտաքինի հետ: Ես հասկացա, որ գերություն արտաքին բանտում ավելի վտանգավոր է անհատի համար: Այն մեծ խաբեություն է կրդական անհատի համար ապրել հավատով, որ նա դուրս է ազատ: Խաբեությունների և ստերի կողմից իշխող կյանքն այն է, որը տառապում է դավաճանությունից և կորուստից:

Ես այսից հետևյալ եզրակացությունն եմ անում, որ արտաքին կյանքը հնարավոր է միայն մեկ պայմանով. որ պետք է անցկացես օրական յուրաքանչյուր րոպե քրդերի և թուրք աշխատավորների գոյության և ազատության համար պայքարելու մեջ, կապիտալիզմի պայմաններում: Արդարության և արժանապատվության եղանակով կյանքը քրդի համար հնարավոր է միայն ազատության և գոյության համար մարտական դիրք ընդունելով:

Իմ կյանքը արտաքինից գնահատելով այս սկզբունքով, ես ընդունում եմ, որ ես իմացել եմ էթիկական կյանք: Պատերազմի բնույթից ելնելով, այդ պատասխանն է մահ կամ բանտարկություն: Մահ չունեցող կյանքը զանգվածային խաբեության և անարժեքության կյանք է, և, այդպիսով, մահ կամ բանտարկություն կրելը գործողության բնույթն է: Զգայուն ուղղությամբ լինելու անկարողությունը կդիտվի իմ կյանքի ամենակարևոր նպատակի դեմ: Այդպես է նաև գոյատևման և ազատության պայքարի բոլոր ձևերի համար, որոնք չես կարող խուսափել: Սա վարակվում է նաև բանտի համար, որովհետև այն ևս ազատ կյանքու համար պայքարի պահանջն է:

Այն ժամանակ, երբ խոսքը վերաբերում է քրդերին, և ենթադրենք, որ մեկը սոցիալիստ է և ոչ թե կապիտալիզմի, լիբերալիզմի կամ միամիտ կրոնական ծայրահեղության ազդեցության տակ, այն գրեթե խորշելի է, որ ապրելու համար ամեն ինչ կա, բացի բարոյական և էթիկական կյանք վարելու պայքարից: Այս գաղափարի լույսի ներքո, նայելով մտերիմ ընկերներիս կյանքին, ովքեր cάrcարում են, ես նկատեցի, որ նրանք լուրջ սխալ են հասկացել: Հնարավոր է, որ նրանք ինքնաօգնություն արեցին կամ համոզվեցին, որ կյանքը հնարավոր է ապրել ազատության պայմաններում: Սոցիոլոգիական վերլուծությունը ցույց կտա, որ բանտերի դերը անհատի մեջ ազատության կեղծ ցանկություն ստեղծելն է: Արդիականության պայմաններում բանտերը շատ ուշադիր են կառուցվում այս նպատակի համար: Երբ մարդիկ դուրս են գալիս բանտից, նրանց համար կա մի տարբերակ, որ նրանք ընդունեն կեղծիքի և խաբեության կյանք, որի դեպքում նրանցից անբավարար սպասություններ հեղափոխական գործողությունների կամ բարոյական ու արժանապատիվ կյանքի համար ապարդյուն են, դատարկ հույս, կամ այլընտրանքային, նրանք կարող են իրենց պայքարը վարել ավելի հաջողությամբ, շնորհիվ բանտային փորձի հետ եկող հասունության

Բանտերը միայն վերականգնման նպատակով չեն, դրանք նաև տարածքներ են, որտեղ մարդիկ սովորում են, թե ինչպես արդյունավետ կերպով կատարել բարոյական և կամավոր պարտականություններ հասարակության հանդեպ: Նույնը վերաբերում է ազատության մարտիկներին, ովքեր գնում են լեռներ: Ազատության մարտիկ լինելը նշանակում է կատարել անհատի բարոյական եւ քաղաքական պարտականությունները համայնքի նկատմամբ առավելագույն մակարդակի վրա եւ ընդունել այդ գիտակցությունը եւ բարոյական պարտքը: Դա նշանակում է անել անհրաժեշտ ամենը ազատության համար, առնչված ինքնապաշտպանությանը: Ազատության մարտիկ դառնալը անձնական ազդեցություն կամ իշխանություն ձեռք բերելու եղանակ չէ:

Սա չի լինի ազատության համար մարտ, այլ իշխանության համար մարտ: Ասվածի նման մարդկանց համար լեռներ բարձրանալը (կամ՝ դրանցից հեռանալը) չունի ոչ մի բարոյական կամ հասարակական արժեք: Նրանք հեշտությամբ դավաճանում են, երբ չեն գտնում իրենց որոնածը: Այս մարդիկ անհնար է, որ իրենց պարտականությունները կատարեն համայնքի առումով որևէ ոլորտում:

Այս ամենով ես ասում եմ հետևյալը՝ բոլոր տեղերը նույն բնութագրերն ունեն նրանց համար, ովքեր սոցիալական գոյությունը գտնվում է լիովին վաչակցության վիճակում և նրանց, ովքեր են անցել լուծարման փորձառություն:

Անիմաստ տարբերություններ, ինչպիսիք են ‘ներսը վատ է, դուրսը լավ է’ կամ ‘զինվածը վատ է, անզինվածը լավ է’, չեն փոխի գոյության և ազատության համար պայքարի հիմնական ջանքը և նպատակը:

Քանի որ մարդկային կյանքը միայն ազատ ապրելու դեպքում է իմաստավոր, ցանկացած տեղ, որտեղ ապրում է ազատությունից զրկված կյանք, մթին բանտ է:

Երկրորդ կոնցեպցիան իրականության ընկալման զարգացման հետ կապված է առաջինի: Անցյալում զառանցելու ուժի համար միակ միջոցը իրականության ընկալման զարգացումն է: Իրականության ընկալման ուժեղ փորձը, որը վերաբեր որում է կյանքին ընդհանուր առմամբ, կյանքի ամենամեծ հաճույքին հասնելն է կամ իսկապես, կյանքի իմաստը: Եթե մարդիկ լավ հասկանում են, թե ինչի համար են ապրում, նրանք կարող են ապրել որտեղ ուզենան՝ առանց խնդիրների:

Անբավարարվածություն, անհանգստություն, վեճեր... Սրանք ստորացած կյանքի բնական արդյունքներ են: Մարդկային կյանքը մի բացարձակ հրաշք է նրանց համար, ովքեր ունեն առաջադեմ ընկալում իրականության: Կյանքը հուզմունք և ոգևորության աղբյուր է, այն պահում է մոլորակի գաղտնի իմաստը: Երբ մեկը բացահայտում է այս գաղտնիքը, անգամ դնդնում, կյանքի դիմադրում տեսանելի խնդիր չի դառնում:

Եթե զնդանը ազատության համար է, այնտեղ կաճի մարդու իրականության ընկալումը: Այսպիսով աճող կյանքը կարող է ամենաշախուս ցավը փոխել երջանկության

Ինձ համար բանտը դարձել է իրականության իրական մարտահրավեր, կապված քուրդների երևույթի և քրդական հարցի ըմբռնման, ինչպես նաև լուծման հնարավորություններ ստեղծելու հետ: Բարի, խոսակցությունն ու գործողությունը ավելի մեծ ազդեցություն ունեն: Ներսում, իմաստը գերակշռում է: Ներսում, ինձ համար շատ դժվար կլիներ զարգացնել քաղաքական փիլիսոփայությանը վերաբերող գաղափարները, որոնք ավելի հատկորոշ և concreta ներկայացված են այս պաշտպանությունում:

Արդյունքում կարելի է ասել, որ իմ դրականիստական դոգմատիկ իմ խորության հետ հաշտվելը խորը կապված է իմ մեկուսացված լինելու հետ:

Ես եկել եմ ավելի լավ հասկանալու մեկուսացման պայմաններում, որ մոդեռնության տարբեր գաղափարախոսություններ կան և ազգային կառուցման բազմազան մոդելներ, ինչպես նաև, որ հասարակական կառուցվածքները մարդու ձեռքով ստեղծված և ֆիկտիվ են, ինչպես նաև բնույթով ճկուն:

Ազգային պետությունը հաղթահարելը կարևոր էր իմ համար: Այս կոնցեպտը երկար ժամանակ եղել էր ինձ համար մարքսիստ-լենինիստ-ստալինիստ սկզբունք, որը դոգմայի բնույթ ուներ և երբեք չպետք է փոփոխվեր: Երբ ես կենտրոնացա հասարակության բնույթի, քաղաքակրթության և մոդեռնության վրա, հասկացա, որ այս սկզբունքը չի կարող ունենալ որևէ կապ սոցիալիզմի հետ, և որ այն պարզապես դասակարգային քաղաքակրթության մնացուկ է և հասարակական իշխանության մաքսիմալ որոնում, որը լեգիտիմացված է կապիտալիզմի կողմից: Արդյունքում, ես միևնույն ժամանակ առանց երկմտելու մերժեցի այն: Եթե իսկապես պետք է լիներ գիտական սոցիալիզմ, ինչպես պնդվում էր, ապա նրանք, ովքեր պետք է փոխվեին, իրական սոցիալիզմի տերերն էին, ճղաձի՜ մարդիկ, ինչպիսիք էին Մարքսը, Էնգելսը, Լենինը, Ստալինը, Մաուն և Կաստրոն: Նրանք մեծ սխալ են արել՝ ընդունելով կապիտալիստական կոնցեպտ, և դա մեծ վնաս պատճառեց սոցիալիզմի գործին:

Քանի որ ես ավելի լավ հասկացա, որ կապիտալիստական լիբերալիզմը չափազանց ուժեղ գաղափարական գերիշխանություն ունի, ես սկսեցի ավելի լավ վերլուծել մոդեռնությունը: Ես տեսա, որ ժողովրդավարական մոդեռնությունը ոչ միայն հնարավոր է, այլ նաև ավելի իրական, ավելի ժամանակակից և ավելի ապրելիք է, քան կապիտալիստական մոդեռնությունը: Քանի որ իրական սոցիալիզմը երբեք չի անցել ազգային պետությունների գաղափարից, հանդիսանալով մոդեռնության համար հիմնարար ճշմարտություն, մենք երբեք չէինք մտածել, որ կարող է լինել այլ տեսակ ազգայնականություն, օրինակ՝ ժողովրդավարական ազգայնականություն:

Եթե կուրդերը ազգ լինեին, նրանք պետք է ունենային պետություն: Բայց ինչպես ես հասկացա, կենտրոնանալով սոցիալական երեւոյթների վրա, որ ազգը ինքը եղել է վերջին դարերում ամենաինտերվեյված իրականություններից, որ այն ձևավորվել է կապիտալիզմի ուժեղ ազդեցության տակ, և որ ազգային պետության մոդելը հասարակությունների համար երկաթե մի երես է, ես հասկացել եմ, որ ազատությունն ու հանրությունը ավելի արժեքավոր հասկացություն են: Հասկանալով, որ ազգային պետությունների համար պայքարելը իրականում պայքար է կապված կապիտալիզմի հետ, իմ քաղաքական փիլիսոփայությունը մեծապես փոխվեց: Սուղ ազգայնականության և դասակարգային պայքարի համար պայքարը (և երկուսն էլ էության մեջ կհամանագրվեն նույն տեղը) չէր լինելու որևէ այլ բան, քան կապիտալիզմի ամրացմանը: Ես հասկացա, որ իմ կարծիքով ես եղել եմ կապիտալիստական մոդեռնության զոհ: Երբ տեսա, որ մոդեռնության կողմից պարտադրող սոցիալական գիտությունները իսկապես գիտություններ չեն, այլ ժամանակակից առասպելաբանություններ, իմ պատմության և հասարակության գիտելիքը խորացավ: Իմ ճշմարտության ընկալումը հեղափոխություն փորձեց: Երբ ես պատռեցի կապիտալիստական դոգման, սկսեցի ավելի մեծ հաճույք ունենալ հասարակության և պատմության իմանալուց, հասկանալով ավելի շատ ճշմարտություն: Այդ ընթացքում, ես ինձ անվանում էի «ճշմարտության որսորդ»:

Տուրքերենում կա ասացվածք՝ «Վազիր, նապաստակ, վազիր! բռնի՛ր, հովիվ, բռնի՛ր», որը կապիտալիստական մոդեռնությունը պարտադրում է կուրդերին: Ես պտտեցի այս իմաստը, վերափոխելով այն «որսիր կապիտալիստական մոդեռնությունը»: Երբ իրականության ընկալումը զարգանում է համընդհանուր, դա ապահովում է իմաստի գերիշխանություն, որը չի կարող համեմատվել որևէ այլ բանի հետ, անկախ այն բանից, թե ինչ ոլորտում ենք նայում, լինի դա սոցիալական, թե նույնիսկ ֆիզիկական կամ կենսաբանական: Խելահեղ պայմաններում ես կարող էի ունենալ որքան ուզեմ, ամենօրյա ճշմարտության հեղափոխություններ: Չէի ասի, որ ոչինչ այլևս չի կարող ապահովել դիմակայության ուժ, որքան սա:

Ճշմարտության ընկալման ամրապնդումը նաև ազդեցություն ունեցավ պրակտիկ լուծումների մշակման վրա: Թուրքական պետական մտայնությանը միշտ շնորհվում է սուրբ և եզակի լինել: Տնտեսավարության գաղափարը հիշեցնում է պետականության գաղափարը: Այս մտայնությունը իր արմատները ունի Սումերներում և կարողացել է փոխանցվել սերունդներին ինչպես արաբական, այնպես էլ պարսկերեն մշակույթներում, միահյուսվելով աստվածայինի հետ:

Իշխանության երևույթը ուժեղ դիրք է զբաղեցնում մոնոթեիզմի գաղափարի արմատներում: Թուրքերն, որպես իշխանություն ունեցող վերնախավ, զարգացրեցին, հնարավոր է, այս գաղափարի չորրորդ կամ հինգերորդ տարբերակները: Չճանաչելով դրա արմատները կամ էթիմոլոգիան, նրանք ենթարկվեցին դրա արդյունքների ազդեցությանը: Սելջուկյան և Օսմանյան պրակտիկայում այն զգալիորեն դարձավ մութ իմաստի մեջ՝ կամ ավելի ճշգրտորեն ասած՝ իմաստազրկված: Այն հասավ այնպիսի աստիճանի, որ երբեմն տասնյակ եղբայրներ կամ հարազատներ ենթարկվում էին մահապատժի իշխանության հանուն պայքարում:

Հանրապետության գալով, այս ըմբռնումը ստացավ այլ կերպար՝ կամ ավելի ճիշտ, Եվրոպայում ձևավորված ազգային ինքնիշխանությունն ու ազգ-պետությունը ուղղակիորեն կիրառվեցին իշխող ուժի նկատմամբ առանց որևէ փոփոխության: Սա թուրքական ազգ-պետությունը դարձնում էր դեռ ավելի վտանգավոր Լևիաֆան: Ով որ խառնվում էր դրան, մահապատժի էր ենթարկվում: Ազգ-պետությունը բոլոր սուրբ բանի սրբագույնն էր: Սա հատկապես ճիշտ էր բյուրոկրատական դասի համար: Իշխանության և պետության խնդիրը դարձավ իր պատմության ամենաբարդ սոցիալական հարցը: Ես հիմնականում կենտրոնացա իշխանության և պետության գաղափարների վրա Իմրալիում:

Երբ ես սկսեցի հասկանալ, թե ինչ դեր էին խաղում այս գաղափարները թուրքերի և կուրդերի հարաբերություններում, զգացի ամուր մղում՝ ուղղվել ավելի կոնկրետ, պրակտիկ լուծումների ավելի: Ես նաև զգացի անհրաժեշտություն, որ հազարամյա զարգացման ընթացքում իշխանության և պետական համակարգերի մասին, որոնք վերաբերում էին թուրք-կուրդային հարաբերություններին, հետ գնամ մինչև Հիտիթների ժամանակները: Եվ երբ ավելի լավ հասկացա իշխանության և պետության մշակույթների միջև կապերը Մեսոպոտամիայում և Անատոլիայում, և կիրառեցի դա թուրք-կուրդային հարաբերություններում, հեշտությամբ տեսնեցի, որ պետության և իշխանության միջև տարբերություններ դնելը իմաստավորված մեթոդ չէր: Ես չընդունեցի իշխանության և պետության գաղափարները, քանի որ դրանք ի հայտ էին եկել դեմոկրատիայի գաղափարի դեմ: Ինչքան ավելի հասկացա, որ ամբողջ կառավարման հանձնելը իշխանության և պետական ուժերի ձեռքն էր մեծ կորուստ հասարակության համար, այնքան ավելի լավ ըմբռնեցի դեմոկրատիայի կարևորությունը:

Հասկանալով, որ իշխանության եւ պետության անարխիստական մերժումը հանգեցնում է լուրջ լուծելիության խնդիրների, ես գիտակցեցի, որ իշխանության եւ պետության բաժանման մերժումը անհամատեղելի է պատմական փաստերի հետ, չնայած որ սա չէր հանդիսանում իմ նախընտրած լուծման մեթոդը: Դեմոկրատական կառավարությունը մեր առաջնային նախընտրությունն էր, սակայն ավելի լավ հասկացա իշխանության եւ պետության գաղափարների նշանակությունը համագործակցության մեջ, երբ հասկանում էի, որ իշխանության եւ պետության միավորված մշակույթների մերժումը պատմության ընթացքում եւ դրանց այն կողմերի չհասկանալը, որոնք ճիշտ էին կիսելու հասարակության տեսանկյունից, չէր կարող հանգեցնել առողջ, պրակտիկ լուծումների:

Պատմության ընթացքում Անատոլիայում և Մեսոպոտամիայում իշխանության և պետության քաղաքականության և ռազմավարությունների շրջանակներում հաճախակի համընկնող մոդելներ էին փորձարկվում, ինչի արդյունքում ձևավորվեցին ինտենսիվ հարաբերություններ և փորձեր: Անմանական մոդելներ նույնպես նախընտրում էին բոլոր կարևոր շրջաններում թուրք-կուրդ հարաբերությունների: Այս մոդելը վերջին անգամ փորձարկվել է ազգային ազատագրական պատերազմում: Ես այս հարցերը մանրամասն քննարկեցի իմ պաշտպանությունում: Թեև այն ներկայացվեց տեսական մոդելի ձևով, դրա վերածումը գործնական նախագծի ունենալու մեծ արժեք կար, որը լուծում էր առաջարկում ինչպես թուրք-կուրդ հարաբերությունների, այնպես էլ Մոտավոր Արևելքում նմանապես փակուղում գտնվող այլ ճգնաժամերի համար:

Դուք կարևոր էինք, որ ես կենտրոնանամ ժողովրդաիրավական ժամանակակիցության, ժողովրդավարական ազգի և ժողովրդավարական ավտոնոմիայի գաղափարներին, որոնք վերաբերում են իշխանությանը և պետությանը, պատմական զարգացումների լույսի ներքո: Դա ևս մեկ պատմական իրականություն էր, որ կենտրոնական կառավարումը բացառություն էր, իսկ տեղական կառավարումներն՝ կանոն: Երբ ես ավելի լավ հասկացա կապը կապիտալիզմի և կենտրոնացված ազգ-պետության ներկայության միջև, որպես այսօր մեկ և միակ մոդելի ասպեկտ, և դրա ներքին գործը՝ ավելի հասկանալի դարձավ ինձ համար, տեղական լուծումների կարևորությունը ժողովրդավարության համար դարձավ ավելի հստակ:

Ես նման եզրակացությունների եկա բռնության և իշխանության միջև կապի վերաբերյալ: Իհարկե, ակնհայտ էր, որ մեր նախընտրությունը չէր կարող լինել բռնության միջոցով ուժ և ազգ դառնալը: Բռնության միջոցով սոցիալական առավելություն ձեռք բերելն, բացառությամբ պարտադիր ինքնապաշտպանության դեպքերի, նույնպես կապ չունեի սոցիալիզմի հետ: Ինքնապաշտպանությունից բացի, ցանկացած բնույթի բռնություն կարող էր սակայն ճիշտ լինել միայն իշխանության մենաշնորհների և շահագործման համար: Այս ուղղությամբ գաղափարական զարգացումը մեծ նշանակություն ունեցավ խաղաղության խնդրին ավելի սկզբունքային և իմաստալից մոտեցմամբ: Այսպիսով, ես հասել էի նշանակալի գաղափարական և տեսական կուտակումների, որոնք կվերացնեին «անջատողական» և «ահաբեկչական» պիտակները, որոնք պետական և իշխանական էլիտաների կողմից դրվել էին, ինչի արդյունքում ճնշման տակ էին գտնվում քրդերը և, իրականում, բոլոր հասարակական շերտերը, ովքեր հայտնվել էին ճնշման և շահագործման պայմաններում:

Մեր երկխոսությունները պետական իշխանությունների հետ այս գաղափարական և տեսական կուտակումների հիման վրա ավելի արդյունավետ էին և ապահովեցին ստեղծագործություն գործնական լուծումների համար: Ինչպես կարող եք տեսնել իմ պաշտպանության տարբեր հատվածներում, հնարավոր էր զարգացնել տեսական և գործնական լուծումներ, հիմնվելով իրականության և հասարակական ազատության ընկալման զարգացման վրա բազմաթիվ նման ոլորտներում:

Բուժական խնդիրների համար ճանապարհ հարթող ֆիզիկական պատճառներից բացի, Իմրալիում իմ կյանքի մեջ ոչինչ անհանդերձելի չէ ինձ համար: Իմ տրամադրությունը, գիտակցությունը և կամքն չեն նվազել, հակառակը, նրանք ավելի նուրբ են դարձել, իրենք սնուցված են էստետիկայով և գեղեցիկ զարգացման շնորհիվ: Այսպիսով, երբ ես աստիճանաբար զարգացնում եմ հասարակական ճշմարտությունների բացատրությունները գիտության, փիլիսոփայության և էստետիկայի միջոցով, ավելի ճիշդ, ավելի լավ և ավելի գեղեցիկ կյանքի հնարավորությունները նույնպես աճում են: Ես նախընտրում եմ մնալ իմ խցում մենակ մինչև իմ վերջին շունչը, քան ապրել մարդկանց հետ, ովքեր շեղվել են ճշմարտության ճանապարհից՝ կապիտալիստական ժամանակակիցության ազդեցությամբ:

Մեր ժողովրդի մտքերում մի հարց, որն առնչվում է իմ կյանքին Իմրալիում, կապված է այն բանի հետ, թե որտեղ և ինչպես կներկայանամ, եթե դուրս գամ բանտից: Իմ կենսակերպը հայտնի է որպես հեղափոխական ռեալիզմ: Ամբողջ կյանքի պատմությունից սկսած մանկությունից դեպի ներկայիս փուլ մինչև հնարավոր ազատումը, այսպիսի հարցեր ավելի լավ են պատասխանվում՝ նայելով ոչ թե իմ կյանքի հատվածին, այլ համընդհանուր իմ կյանքի պատմությանը:

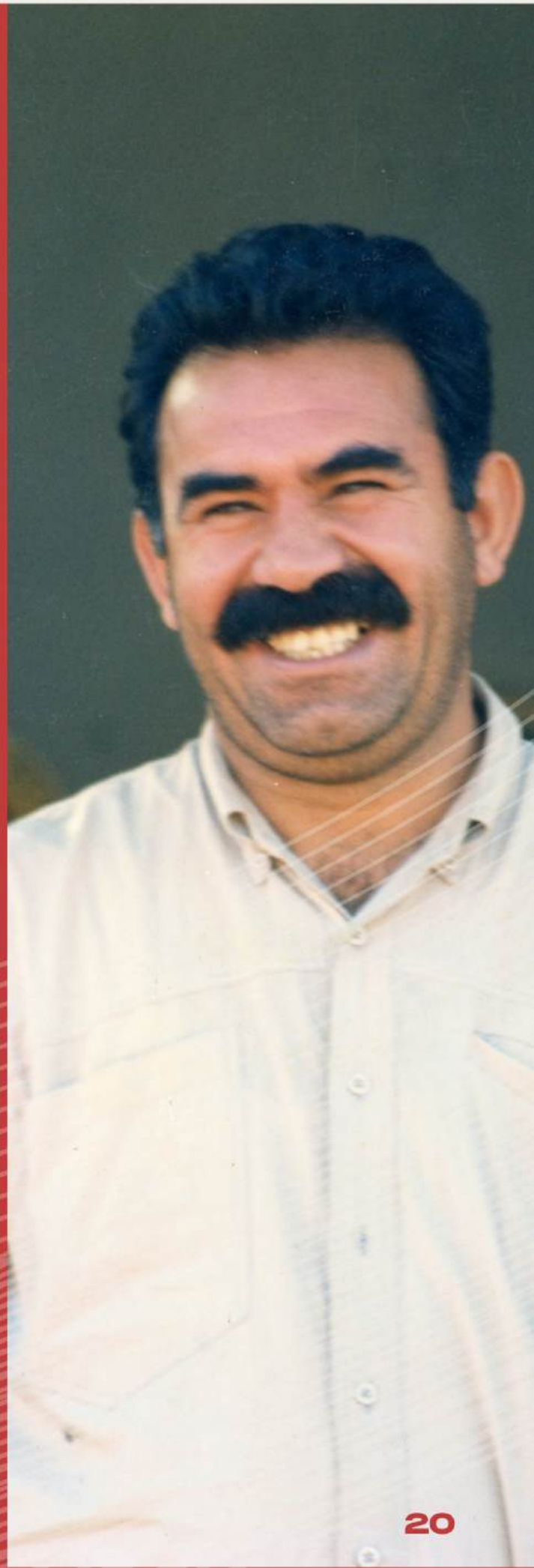
Իմ առաջին “բողոքները”, ընտանիքի իշխանության դեմ, երբ ես դեռ 10-ից ցածր էի, այս հարցում կարևոր ցուցումներ են կրում: Ես նույնիսկ այդ ժամանակ միակ rebel էի: Փորձել եմ արտահայտել իմ անհամաձայնությունները գյուղական և քաղաքային համայնքներին իմ պաշտպանության որոշ հատվածներում: Ով էլ հետաքրքրված է, կարող է այնտեղ միասին գտնել անհրաժեշտ հարցերը և պատասխանները: Մի խոսքով, ինձ համար կյանքը հնարավոր է միայն այն դեպքում, եթե այն ապրում է ազատորեն: Փ próbել եմ բացատրել, թե ազատ կյանքը ինչ նշանակություն ունի, որպես իմ վերջին հինգ հատորյակի պաշտպանության հիմքը:

Մի կյանք, որը չի համապատասխանում բարոյականությանը, արդարությանը և քաղաքականությանը, կյանք է, որը համայնքի տեսանկյունից չպետք է

Իրենց առաջացրած գաղափարական ճնշման և շահագործման մենաշնորհների միջոցով քաղաքակրթությունը ընդհանուր առմամբ, և հատկապես կապիտալիստական ժամանակակիցությունը, դարձնում են հնարավոր ապրելը և ընդունելը սխալ կյանքի ընդունումը, որը լցված է բոլոր տեսակի ստրկությամբ, դեմագոգիայով և անհատականությամբ, և լի է բազմաթիվ ստերով: Այսպես են ձևավորվում հասարակական խնդիրներ, որոնք արտահայտվում են որպես զարգացումներ: Այն հարցը, թե արդյոք դրանք կոչենք սոցիալիստական, ազատության կողմնակից, ժողովրդավարական կամ կոմունիստական, բոլոր նրանք, ովքեր իրենց անհատականություն են համարում հեղափոխական, պետք է հրաժարվեն և ընդդիմանան ճնշման և շահագործման վրա հիմնված քաղաքակրթություններին, ինչպես նաև ժամանակակից դոմինանտ կյանքակերպություններին: Այսպիսով, սա կոչվում է սխալ կենսակերպ, որը չունի համապատասխան հիմք:

Ես իմ կյանքի ընթացքում մեծ ջանքեր եմ գործադրել այս կենսակերպի մերժման համար, որը խնդիր էր կամ որը ես խնդիր եմ դարձրել, և դա լավ է հասկացվում: Ուր որ այն չի հասկացվում, ո՛չ իմ բնավորությունը, ո՛չ էլ ես, որպես առաջնորդ, կարող եմք հասկանալի լինել: Նրանք, ովքեր ցանկանում են միանալ իմ բնավորությանը կամ ինձ, որպես առաջնորդ, և օգուտ քաղել դրանցից առանց հասկանալու, կարող են մեծ հուսահատություն կրել: Ճիշտ հասկացում և մասնակցություն ցուցադրելը անհատական չէ, այլ հասարակական հարց է:

Մեկ այլ տարածված հարց է կանանց հետ ապրելու իմ ձևի մասին: Ես գրել եմ, թե ինչպես ապրել միասին կանանց հետ, տեղից տեղ, բոլոր ծավալներում: Կանանց հետ ապրելը հատկապես կարևոր է ժամանակակից պայմաններում: Դա հարց չէ, որը պետք է լուծվի աղջիկների խնդրելով, որոնելով և խաբելով, ինչպես մարմնավաճառական տներում, այնպես էլ մասնավոր տներում, կամ նրանց հետ ապրելով երեխաներով կամ առանց:

Այս հարցը, որը գրավում է կենտրոնական տեղը հասարակական խնդիրների սրտում և մտքում, պետք է լուծվի գիտական, փիլիսոփայական, բարոյական և էսթետիկ մոտեցմամբ: Այն դարաշրջանում, որում մենք ապրում ենք, կապիտալիստական ժամանակակից պայմաններում, կանանց հետ հավասար, ազատ կյանքը միասին կյանք է, որը պահանջում է մեծ պատասխանատվություն և ամուր մոտեցում, որը հիմնված է գիտության, փիլիսոփայության, բարոյականության և էսթետիկայի վրա: Առանց իմանալու կանանց վրա կիրառված կարգավիճակը մշակույթի պատմության մեջ և ժամանակակից դարաշրջանում, առանց բարոյական և էսթետիկ մոտեցման, ցանկացած կյանքի միասին փորձերը կհանգեցնեն սխալի, անբարոյականության և տգեղության:

Կյանքը կործանարար լինելուց խուսափելու համար անհրաժեշտ է առաջնահերթություն տալ կանանց հետ ճիշտ, բարոյական և էսթետիկ կյանքի ձևերի իրականացմանը:

Կանանց բնավորությունը վերլուծելով, որի վրա փորձվել և պարտադրվել են բոլոր տեսակի ստրկություններ, և կանանցը դարձնելով ընկերներ և կյանքի գործընկերներ ազատության և հավասարության գործում, հիմնական պայմաններ են նաև ճիշտ, բարոյական և գեղեցիկ տղամարդ դառնալու համար:

Իմ պաշտպանության խոսքերը ճիշտ կարդալով, կհասկանաք, թե ինչու եմ ես գնահատում այս կենսակերպը և համարում այն սկզբունքային հարց: Կենսակերպը, որը հիմնված է կանանց վրա նախնական սեռական “տիրապետության” (միջանձնային հարաբերությունների ձև, որտեղ նույնիսկ կենսաբանական սեռականությունը վատթարանում է), որը ժամանակակից մշակույթի իշխանության կենտրոնական էթիկայի կողմից է պարտադրվում, ստեղծում է մեծ անբարոյականություն և տգեղություն: Եթե ժամանակի ընթացքում իմ մեծ պատերազմը դեմ այս ամենին և դրա հետևանքներին ճիշտ հասկացվի, կյանքը կապրի ավելի լավ բարոյականությամբ և գեղեցկությամբ կանանց հետ: Յուրաքանչյուր տղամարդ և կին, որը վերցնում է պատասխանատվության մասը, և մասնավորապես կանանց լիազորված և ազատված լինելու և հասնելու հավասարությանը հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտներում, պետք է անընդհատ մշակի և կազմակերպի գիտական, փիլիսոփայական, բարոյական և էսթետիկ մոտեցումներ և պրակտիկաներ և խրախուսի ժողովրդավարական ազգի մտածելակերպի և հաստատությունների վերածնունդը:

Թե՛ բանտի ներսում, թե՛ դրսում, մոր արգանդում, թե՛ ժամանակի և տարածության ցանկացած պահի, մարդկային կյանքը կարող է ազատ, հավասար (բազմազանության հետ) և ժողովրդավարական ապրել միայն միասին: Այս կենսակերպից դուրս ցանկացած կենսակերպ արտոնված է և, հետևաբար, առողջ չէ: Այս արտոնումը պայքարվում է բազմաթիվ հասարակական պատմությունների և գործողությունների, այդ թվում՝ հեղափոխության միջոցով, որպեսզի այն վերադարձվի ճիշտ ուղի և դառնա առողջ: Այս նպատակով ձևավորվում է էթիկական, էսթետիկ, փիլիսոփայական և գիտական մտածելակերպ և կամք:

Այսպիսով, որտեղ և երբ որ լինեմ, երբ ազատության հնարավորություն առաջանա, բնական է, որ ես կմտնեմ անընդհատ պայքարի մեջ մինչև վերջ, ցանկացած խոսքի և գործողության ոճով, որը անհրաժեշտ է այն համայնքի համար, որի մասը ցանկանում եմ լինել, այն քրդերի համար, որոնք տառապում են այս ամենի ամենատխուր իրականությունից, իրենց ժողովրդավարական ազգային կարգավիճակի հասնելու համար, որը իրենց լուծման և ազատագրման ուղին է, այն ժողովրդավարական ազգերի միության համար, որը լուծման և ազատագրման ուղին է Մերձավոր Արևելքի բոլոր ժողովուրդների համար, սկսած իրենց հարևաններից, և այն ժողովրդավարական ազգերի միության համար, որը լուծման և ազատագրման ուղին է աշխարհի բոլոր ժողովուրդների համար, որի մասը նրանք են:

Ես կշարունակեմ քայլել իմ ճշմարտության բնավորությամբ, որը ես մեծ մասամբ ձեռք եմ բերել այս ամենով պայմանավորված էթիկական, էսթետիկ, փիլիսոփայական և գիտական ուժի միջոցով: Ես կհաղթեմ կյանքը և կկիսվեմ դրանով բոլորի հետ:

2010 թվականի դեկտեմբերի 21
Աբդուլլահ Օջալան

Մեկուսացված կալանավայրում գտնվող դատապարտյալը
Իմրալի F-տիպի բանտում

Եվրոպական Մարդու իրավունքների դատարանի
նախագահին,
Ստրասբուրգ/Ֆրանսիա

ԱՔԴՈՒԼԱՐ ՕՋԱԼԱՆԻ մասին.

Աքդուլլահ Օջալանը, հայտնի որպես «Ռեբեր Ապո», հեղափոխական մտածող, քրդական առաջնորդ և քրդական ազատության շարժման գաղափարական աղբյուր է: Ծնվել է 1948 թվականին Ուրֆայի փոքրիկ գյուղում, Օջալանը անձամբ վկայել է թուրքական պետության կողմից քրդերին կիրառվող ճնշման և աղքատության: Այս փորձը նրա մեջ վառեց արդարության, հավասարության և աշխարհի ճնշված ժողովուրդների ազատության խորը որոնում: 1978 թվականին նա համահիմնադրեց Քրդական աշխատավորների կուսակցությունը (PKK), շարժում, որը սկզբում ուզում էր քրդական անկախություն, բայց այնուհետև զարգացավ ավելի լայն ճգնաժամի՝ ժողովրդավարական կոնֆեդերատիվիզմի համար՝ խոշոր կառույցներից անկախ ժողովրդավարության, կանանց ազատության և էկոլոգիական կյանքի ռադիկալ մոդել:

1999 թվականին առևանգվել է միջազգային դավադրության միջոցով, որը կազմակերպվել է համաաշխարհային ուժերի կողմից, և այն ժամանակից ի վեր ազատագրված է Իմրալի կղզում: Այնուամենայնիվ, իր մեկուսացված կալանավայրից, նա շարունակել է ոգեշնչել հեղափոխական փոփոխություններ, ոչ միայն Քրդստանում, այլ նաև Մերձավոր Արևելքում և դրանից դուրս: Նրա գրվածքները մարտահրավեր են նետում հիերարխիկ և պատրիարխալ կառույցներին, կոչ անելով կառուցել հասարակություն, որը հիմնված է համայնքային կյանքի, ուղիղ ժողովրդավարության և համակեցության սկզբունքների վրա:

ԱՎԵԼԻ ՇԱՏ ՏԵՔՍԵՐ ԵՒ ԲՐՈՇՅՈՒՐՆԵՐ.
INTERNATIONALISTCOMMUNE.COM

Ես կհաղթեմ կյանքը և կկիսվեմ դրանով բոլորի հետ:

